

Toekomst voor het high-techbedrijf!

André van der Kamp

Het high-techbedrijf ging in 1998 van start en draait inmiddels vier jaar. Na de start liep de jaarproductie in 2000 op naar 754.000 kg. Een virusinfectie zorgde voor een behoorlijke daling in 2001, maar vanaf midden 2002 zit de productie weer in een stijgende lijn. In verhouding met vergelijkbare bedrijven worden een lage arbeidsbehoefte en goede Minasresultaten geboekt. De kostprijsdoelstelling is echter niet gerealiseerd, vooral doordat het quotum niet is volgemolken. Voor de komende vier jaar ligt het accent op verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering, identificeren en toepassen van aanvullende high-techelementen en optimalisatie van het management rond automatisch melken.

Bedrijfsopzet

Het high-techbedrijf probeert een lage kostprijs te realiseren door met ongeveer 75 koeien jaarlijks 800.000 kg melk af te leveren. De koeien blijven het hele jaar op stal en worden gemolken met een één-box automatisch melksysteem. Met ingang van 2003 is de totale bedrijfsoppervlakte van 35 ha verdeeld over 8 percelen van bijna 4.40 ha elk: er zijn 3 percelen gras, 2 percelen gras/klaver, 2 percelen snijmaïs en 1 perceel GPS.

Evaluatie

Na vier jaar high-techbedrijf is het tijd voor een tussenevaluatie. Om maar met de deur in huis te vallen: hoewel de gerealiseerde kostprijs zich goed verhoudt met de kostprijs van vergelijkbare bedrijven (zie elders in dit nummer van PraktijkKompas) heeft vier jaar high-techbedrijf niet geleid tot de beoogde kostprijs van 34 eurocent per kg (figuur 1), doordat de jaarlijkse melkproductie achterbleef bij de verwachtingen. Bovendien maken stijgende kosten (voor energie, veekosten, etc) het realiseren van deze doelstelling steeds lastiger. Anderzijds vraagt de huidige melkprijsontwikkeling om blijvende aandacht

voor de kostprijs. Realisatie van een jaarlijkse productie van 800.000 kg melk lijkt nu binnen bereik te zijn gekomen, wat een verbetering van de kostprijs geeft. Momenteel worden al enige maanden dagproducties geregistreerd van 2400 tot 2500 kg melk. Aan andere belangrijke nevensdoelstelling op het gebied van Minas en arbeidsinzet kon wel worden voldaan. De gemiddelde wekelijkse arbeidsinzet lag rond of onder de 50 uren per week en de jaarlijkse Minasverliesnormen werden tot op heden gehaald.

Doel volgende fase

Inmiddels is het projectplan voor de volgende fase van vier jaar goedgekeurd door de financier (Productschap Zuivel). De visie voor het high-techbedrijf is voor deze fase als volgt:

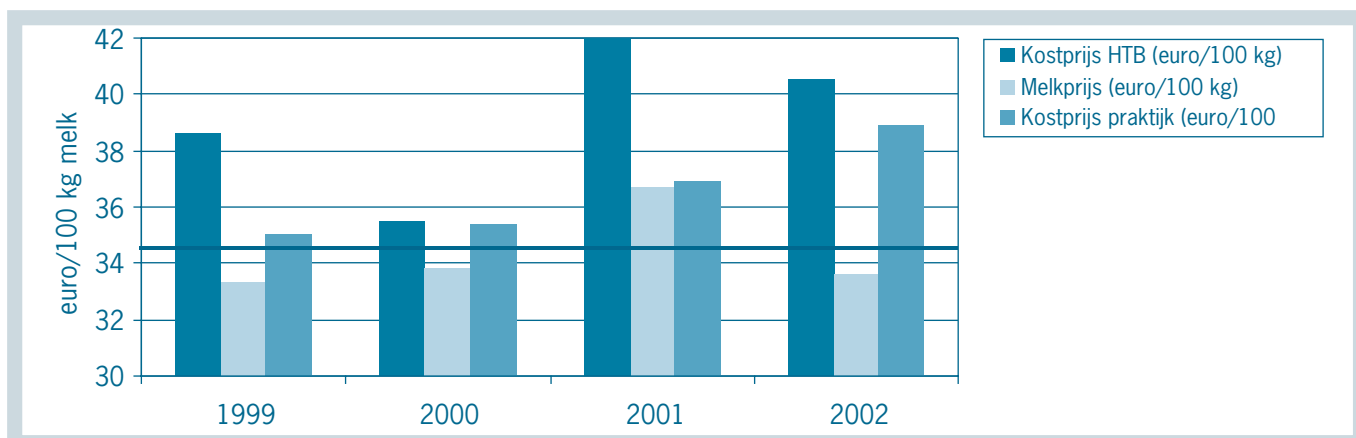
Het high-techbedrijf is een éénmansbedrijf met een intensieve bedrijfsvoering (per ha en per arbeidskracht), waar circa 800.000 kg melk wordt afgeleverd met een duurzame en gezonde veestapel. De arbeidsinzet beperkt zich tot circa 50 uren per week (sociaal verantwoorde arbeidsinzet). Er wordt voldaan aan de Minas-verliesnormen.

Ook in de vervolgfase zal de kostprijs leidend zijn; handhaving van de kostprijs op het niveau van de afgelopen jaren is daarbij vooralsnog het doel. Er is echter ruimte voor het inpassen van high-tech elementen die (nog) niet bijdragen aan kostprijsreductie. In dat geval worden de kosten van dergelijke

**Meer weten:
PraktijkRapport Rundvee 30
Drie jaar high-techbedrijf;
kostprijs, arbeid, Minas
€ 17,50**

**Bestellen:
Tel. 0320-293211
www.asg.wur.nl**

Figuur 1 Ontwikkeling kostprijs voor het high-techbedrijf, ontwikkeling van de melkprijs en ontwikkeling van de kostprijs van vergelijkbare groep praktijkbedrijven, die een boekhouding hebben bij het LEI

high-tech elementen afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Het high-techbedrijf staat model en is informatiebron voor melkveebedrijven met een soortgelijke (intensieve) bedrijfsvoering in de huidige en toekomstige situatie.

Speerpunten

De volgende aspecten zullen in het onderzoek op het high-techbedrijf met name aan de orde komen:

- **Optimalisatie bedrijfsvoering**
De lay-out van de stal, voeding, koe-routing, koe-comfort en optimalisatie van het automatisch melken (capaciteit) vormen belangrijke bouwstenen voor een goed dierenwelzijn en een goede diergezondheid, die de basis vormen voor een goede voeropname en productie. Deze aspecten zullen verder worden geoptimaliseerd. Door aanpassingen wordt de voer- (en energie-)opname van met name nieuwmelkte dieren gestimuleerd, waardoor de productie, conditie en gezondheidssituatie verbetert. Inmiddels is al een start gemaakt met aanpassing van het koeverkeer, waarbij het doel is om dit 'zo vrij mogelijk' te laten zijn.
- **Identificeren en (zo mogelijk) toepassen van aanvullende high-tech aspecten die kunnen bijdragen aan een goede bedrijfsvoering en een goed bedrijfsresultaat in zowel technische als economische zin**
Een van de onderdelen hierin is de inpassing van meer geautomatiseerde en op individuele dieren gerichte voer- en verzorging. Diergericht voeren maakt het mogelijk om per dier een passend rantsoen te geven, waardoor beter kan worden aangesloten bij de nutriëntenbehoefte van elk individueel dier. Waarschijnlijk gaat een dergelijke diergerichte aanpak samen met een verbeterde diergezondheid, vooral wanneer het gaat om gezondheidsproblemen die zijn gerelateerd aan een negatieve energiebalans. Daarnaast kan ook worden gedacht aan het toepassen van sensoren die de veehouder helpen op het gebied van diermanagement, klimaatregeling, bemesting en bepaling oogsttijdstip.
- **Optimalisatie van het management rond automatisch melken**
Bij het dagelijkse management op een bedrijf met een

automatisch melksysteem baseert de veehouder zich op informatie die aangeleverd wordt door het managementsysteem en de bijbehorende sensoren. Attentielijsten leveren mogelijke afwijkingen aan, waarop vervolgens actie moet worden ondernomen. Vaak is onduidelijk welke actie plaats moet vinden en het meeste effect sorteert. De huidige managementsystemen voor bedrijven met automatisch melken zijn vooral gebaseerd op die van conventionele melkveebedrijven. De geproduceerde attentielijsten zijn specifiek op onderdelen gericht en weinig of niet op integratie van kengetallen. Dit resulteert in slecht of onvoldoende gebruik van de informatie. Uit PV-onderzoek op 124 bedrijven met een automatisch melksysteem blijkt dat veel veehouders weinig vertrouwen hebben in de kwaliteit van de geleverde attentielijsten voor bijvoorbeeld gezondheidsaspecten. Naast het vaststellen van onderlinge relaties tussen kengetallen, specifiek voor een high-techbedrijf, zullen ook procedures en protocollen worden uitgewerkt voor de noodzakelijke vervolgstapen door de veehouder.

Studiegroepen

Naast bovenstaande specifieke onderzoeksaspecten neemt het high-techbedrijf inmiddels deel aan de studiegroep van European Dairy Farmers (EDF). Een nationale en internationale economische vergelijking maakt hiervan deel uit. Ook door het leveren van een bijdrage in studiegroepbijeenkomsten door het hele land kunnen mogelijk goede praktijkideeën ingepast worden in de bedrijfsvoering van zowel het high-techbedrijf als andere deelnemende bedrijven.

Toekomst

Het high-techbedrijf gaat een nieuwe onderzoeksperiode van vier jaar in. Het accent zal daarbij liggen op optimalisering van de bedrijfsvoering, inpassing van high-tech elementen en het management rond automatisch melken. In de komende tijd worden bovenstaande plannen omgezet in concrete acties. Vanzelfsprekend zullen toekomstige ontwikkelingen via PraktijkKompas worden belicht.